

KORČULANI I ZAVOD SV. JERONIMA U RIMU

Ambroz KAPOR, Korčula

Poznato je da je Papa Nikola V svojim pismom *Pius fidelium votis* od 21. IV. 1453. godine, na molbu hrvatske kolonije u Rimu, odobrio da se gradi gostinjac (hospitium) za potrebe siromašnih hrvatskih hodočasnika i to uz crkvu sv. Marije na Ripetti. Ta crkva je odmah zatim posvećena sv. Jeronimu, dok je Papa Siksto V dao da se ista sruši, sagradio veću i postavio u rang kolegijalne crkve. U toku vremena je u skladu s potrebama dolazilo do raznih organizacijskih promjena, dok ta ustanova danas postoji i radi pod imenom *Papinski zavod sv. Jeronima u Rimu*.

Zavod je ubrzo postao duhovni i društveni centar hrvatske kolonije u Rimu i mjesto navraćanja skoro svakoga koji je dolazio iz hrvatskih krajeva, bez obzira da li jest ili nije dolazio kao hodočasnik.

Razlozi navraćanja bili su mahom informativne prirode, bilo da su bili vjerski ili drugi poslovi. To navraćanje imalo je u većini slučajeva materijalnu osnovu. Zavod, zapravo gostinjac, je, naime, bio dužan besplatno ugostiti-smjestiti svakog hodočasnika iz hrvatskih krajeva u trajanju od tri dana, a česti su bili i slučajevi davanja materijalne pomoći za druge potrebe, a posebno za povratak u domovinu, u slučaju da se netko našao bez sredstava. Obavezno ugošćavanje je kasnije pretvoreno u davanje paušalnog novčanog iznosa.

Gostinjcem je upravljala ilirska (hrvatska) bratovština, posebno ustanovljena za tu svrhu mahom od svjetovnjaka. Članovi bratovštine nazivali su se „braća”. Na godišnjoj skupštini birali su predsjednika, sindika, blagajnika i ospedalijera (domaćina) na neodređeno vrijeme. Dva brata u isto vrijeme nisu mogla biti i krvna braća.

Matej Kapor, naučenjak, historičar, a posebno pasionirani istraživač svoga grada i otoka, za vrijeme svojih studija i istraživanja u Rimu 1819/20. i 1826/27. godine, konzultirao je i arhiv Zavoda sv. Jeronima. Tom prilikom popisao je sve Korčulane koji su sudjelovali u upravi Bratovštine sv. Jeronima, sastavio popis hodočasnika s otoka Korčule i članova kolegijalne crkve sv. Jeronima i, konačno, popis onih pitomaca Zavoda koji su se kasnije, bez obzira na uže podrijetlo, domogli viših crkvenih časti i dužnosti. Popisi sadrže slijedeće podatke: Vrijeme, prezime i ime, funkciju, mjesto i napomene. Izlažu se kako slijedi:

I. Popis Korčulana, članova Ilirske kongregacije (Hrvatske bratovštine) koja je upravljala gostinjcem Zavoda sv. Jeronima u Rimu.¹

Godina	Prezime i ime	Mjesto na Korčuli	Svojstvo
1538.	Jakov Banisio mladi (Baničević)	Korčula	Blagajnik postaje 1528, sindik 1543, predsjednik 1555. Dalje, tj. do godine 1564. smjenjuje se na raznim dužnostima. (Bio je korčulanski kanonik i akvilejski patrijaršijski vikar).
1541. i 1550.	Velečasni Ivan	Korčula	Brat
1557.	Filip Rosaneo	Korčula	Brat
21. IV 1560.	Nikola Petreo (Petrović)	Korčula	1560. postaje brat, 1561. predsjednik, 1563. sindik, 1564. predsjednik, i tako sve do svoje smrti 1568. godine.
4. VIII 1560.	Dr Antun Rosaneo (Rosanović)	Korčula	Brat, 13. IV. 1561. postaje sindik, 1562. predsjednik i dalje do 1564. (Kasnije je bio kanonik i arhidakon u Korčuli).
1564.	Velečasni, Meštar F. Vinko Palletin	Korčula	Brat
1578.	Andrija	Korčula	Brat
1581.	Ivan Batist Rosaneo	Korčula	Brat

1,2,3 Dokument se nalazi u *Arhivu Kapor u Korčuli*, Fascikli 32, sveščić: *Sv. Jeronim u Rimu*. Pisan je talijanskim jezikom i predstavlja bilješke koje je o tom predmetu povadio iz arhiva Zavoda sv. Jeronima Matej Kapor prilikom svog boravka u Rimu 1826. godine.

1601.	Prečasni Pavao Gabrielli (Gabrić)	Korčula	Brat
1601.	Frano Ardentino (Goriglavich)	Korčula	Brat
1649.	Prečasni Kristof Bencilei (Bencilović)	Korčula	Brat
1664. 7. VII	Don Frano Donjerković	Blato	Brat
7. V 1668.	Nikola Španić	Korčula	Brat, 1672. ponovno brat i sindik. (Arhidakon i biskup Korčule).
2. VI 1715.	Don Pavao Petković	Blato	Brat
13. VII 1777.	Don Petar Ferro	Korčula	Brat
3. VII 1745.	Don Frano Telenta	Blato	Brat
18. V 1767.	Filip Cetineo	Korčula	Ospedaliere
1800.	Don Ivan Kapor	Korčula	Brat i više puta predsjednik toga roka.
	Dr Aleksandar Lazzari	Koručula	Brat

Podaci počinju s godinom 1538, dok su za ranije vrijeme nepoznati. Nisu potpuni jer je arhiv djelomično stradao i nedostaju knjige nekih godišta.

Potrebno je svakako istaknuti da je u radu ove bratovštine sudjelovalo niz uglednih ličnosti korčulanskog kulturnog i vjerskog života. Tako: Nikola Petreo, humanist i osnivač fondaka u Korčuli; Vicko Paletin, dominikanac i poznati kartograf; biskup

Nikola Španić; Antun Rosaneo, arhidakon i organizator obrane Korčule od Turaka; dr Petar B. Ferro i drugi. Isto tako niz ličnosti poznatih u vjerskom životu Korčule, kao npr: Augustin Quinzio (Kvinčić), dominikanac, Poljičanin, kasnije biskup Korčule; Frano Manola, Splićanin, kasnije biskup Korčule. Kako se vidi, veze ove bratovštine s Korčulom bile su u toku stoljeća vrlo intenzivne.

II. Popis hodočasnika s otoka Korčule o kojima su nađeni podaci u arhivu Zavoda sv. Jeronima u Rimu.²

Vrijeme	Ime i prezime	Mjesto na Korčuli	Napomena
21. VII 1560.	Antun Korčulanin	Korčula	Hodočasnik
4. X 1596.	Ivan Korčulanin	"	Hodočasnik
1599.	Andrija Korčulanin	"	Hodočasnik
27. II 1600.	Petar Ivanov	"	Hodočasnik
"	Antun Gabrielov	"	Hodočasnik
18. III 1600.	Kuzma	"	Hodočasnik
30. V 1600.	Ivan Manišić	"	Hodočasnik
"	Nadalin Matov	"	"
"	Gracia Antunov	"	"
"	Marin Antunov	"	"
"	Vinko Marinov	"	"
"	Marija Canavelli (Kanavelić)	"	"
"	Orsula Skorobonja	"	"
13. IX 1600.	Cezar Ivanov	"	"
1. I 1610.	Andrija Gabrielov	"	"
"	Ivan Nikoleti	"	"
14. X 1611.	Antun Milanović	"	"
"	Marko Karaman	"	"
15. IX 1625.	Don Petar Banisio (Baničević)	"	"
15. X 1625.	Don Marin Donjeković	"	"
17. IX 1625.	Don Frano Donjeković	Blato	Hodočasnik
19. "	Don Dominik Buisić	"	"
29. "	Don Nikola Gabrielli	"	"
13. IV 1627.	Kan. Nikola Rotondo	"	Traži pomoć za povratak u domovinu
XI 1634.	Martin Gjuskaj	"	Hodočasnik
"	Ivan Andrijić	"	"
I 1635.	Ivan Malešić	"	Dolazi iz turskog ropstva

V "	Nikola Boždarović		Hodočasnik
II 1636.	Jakov de Nigris		"
VII "	Andrija Vilović		"
22. IV 1647.	Prečasni Primošić Kabri		"
"	Ivan Nikolaj		"
IV 1648.	Ivan Ariolari		"
25. X 1650.	Prečasni Marko		"
"	Marinović	Blato	"
" "	Gaetan Amadei		"
1650.	Frano Tulić	Blato	"
1650.	Margarita Canavelli (Kanavelić)	Korčula	Traži pomoć za povratak u Korčulu
1. XII 1655.	Don Nikola Holjan	"	Klerik
11. XII 1658.	Don Ivan Vilović	"	"
3. VII. 1664.	Don Frano Donjerković		"
7. VI 1675.	Prečasni Vinko Cettineo	"	Kanonik
7. VII "	Mato Rišnjaniin		"
25. XII "	Ivan Antunov		"
10. VIII 1676.	Vinko de Novo		"
22. VIII 1687.	Don Sebastijan Geričić		"
3. II 1698.	Mato Grgurov		"
11. V. 1700.	Ivan Vidović		"
1. III 1707.	Don Ivan Obruvica možda Travica		"
26. IV 1709.	Prečasni Mato Foretić		"
30. VI 1719.	Antun Burević	Blato	"
25. XI "	Luka Viskardi	Korčula	"
22. V 1723.	Jakov Radatković		"
2. I 1725.	Prečasni Frano Petković	Blato	"
1. V "	Prečasni Jakov Selečić	Smokvica	"
30. V "	Marin Matulović	Lumbarda	"
16. VI 1732.	Petar Virgilijev	Korčula	"
28. VIII 1740.	Marko Boroja	Blato	Hodočasnik
9. X 1741.	Don Frano Talenta	"	"
10. XII 1741.	Don Frano Smrkinić	Korčula	"
27. " "	Stjepan Jurjev		"
1. VI 1747.	Don Frano Talenta	Blato	"
28. VI 1747.	Ivan Kapor	Korčula	"
8. XII 1749.	Nikola Bertović (možda Berković)	Blato	"
8. III 1750.	Grgur Pavlov		"

2. IV "	Don Jakov Gambarini		Hodočasnik
22. V "	Jeronim Kuzmić	Smokvica	"
13. IV "	Jeronim Druško	Korčula	"
13. IX 1760.	Pavao Miuttini	"	"
21. X 1763.	Frano Martinović		
15. II 1766.	Frano Primićnić (možda Prižmić?)	Smokvica	"
21. I 1768.	Antun Kršinić	Lumbarda	"
22. IX 1774.	Ivan Matulović	"	"
7. IX "	Antun Kršinić	"	"
20. II 1776.	Ivan Tomašić	Smokvica	"
13. IV 1777.	Ivan Milinović	Lumbarda	"
18. V 1779.	Kuzma Matulović	"	"
25. IV 1782.	Mato Perović	"	"
13. VI 1791.	Dominik de Polis	"	"
16. V 1796.	Pavao Trojanić		"
27. III 1823.	Mark Antun Paunović		"

Popis počinje godine 1560, a završava 1823. Zaključujući popis, Matej Kapor napominje da on sigurno nije potpun, a u izvjesnoj mjeri ni točan jer se može smatrati da su navedeni i oni Korčulani koji su u Rim došli drugim poslom, a prijavili se u Zavodu i bili evidentirani zbog gošćenja, zatim da mnogi Korčulani koji su u Rim dolazili nisu Zavod posjetili, kao i da mnogi koji su u Zavod dolazili, greškom administracije, nisu uopće bili evidentirani, konačno neka godišta nedostaju zbog selidbi te drugih, uglavnom političkih, nedaća kojima je arhiv bio izložen.

III. Popis Korčulana-članova kolegijalne crkve sv. Jeronima³

Godina	Prezime i ime	Mjesto na otoku	Funkcija	Napomena
1649.	Bencilei Vinko (Bencilović)	Korčula	beneficijarij (nadarbenik)	Od 1651. kanonik
1656.	Holjan Nikola	Korčula	Kanonik	
1666.	Donjerković Frano	Blato	(nadarbenik)	
1714.	Petković Pavao	"	"	Kasnije arhidakon u Korčuli
"	Mirošević Pace	"	"	
1802.	Kapor Ivan	Korčula	"	1805. kanonik 1809. natpop

Podaci počinju s godinom 1649. i vjerovatno nisu potpuni zbog nepotpunog arhiva.

IV. Popis svih onih pitomaca Zavoda koji su se domogli viših časti i položaja, počevši od godine 1645.⁴

a.) Nadbiskupi: Petar Bogdanus, skopski nadbiskup i administrator cijele Srbije; Filip Stanislaus, skopski nadbiskup; Frano Blancus, barski nadbiskup; Marko Crisius, barski nadbiskup; Andrija Bogdanus; Petar Parčević; Nikola Carpineus, drački nadbiskup i Gerard Balesius Galata, drački nadbiskup.

b.) Biskupi: Petar Budius, Pavao Blacus, Filip Stanislaus, Vinko Joanellis, pulski biskup; Juraj Wladagnius, Petar Bogdanus, skadarski biskup; Nikola Wladagnius, Ivan de Burgofortis, ninski biskup; Juraj Parchich, ninski biskup i Stjepan Gaspari.

c.) Vikari: Luka Natalis, apostolski vikar srijemski; Petar Caracich, apostolski vikar pulski; Nikola Biancovich, apostolski vikar makarski i generalni vikar splitski; Antun Mathovich, vikar beogradski; Matej Dudesius, vikar zadarski; Luka De...us, vikar beogradski; Marko Babich, vikar prizrenski; Luka Franich, vikar beogradski; Juraj Marinellus, vikar i arhidakon rapski; Leonard Zotinus, vikar i arhidakon krčki; Antun Piddotta, vikar i arhidakon šibenski; Andrija Purga, vikar i natpop krčki; Nikola Slatarich, vikar i arhidakon dubrovački; Kamil Cordis, vikar i primicer krčki; Mihovil Nicolich, vikar srijemski; Stjepan Sarcovich, vikar Imotte; Bernard Petris, vikar i arhidakon auxerski; Ivan Baptista Guerra, vikar auxerski.

d.) Opati: Jakov Zotinich; Antun Bonaventura Marottus, šibenski; Dominik Foriciolus, mitronosni opat; Matija Tripovich, kotorski; Nikola Gaudencije, apostolski protonotar splitski; Ivan Bogdanus;

e.) Arhidakoni, kanonici, primiceriji i natpopovi: Grgur Zappich, natpop zadarski; Martin Petrina, primicerij i kanonik auxerski; Nikola Vodarich, primicerij auxerski; Bondemerius Hettoreus, arhidakon hvarski; Antun Terchi, primicerij krčki; Ivan Baptist Guerra, natpop auxerski; Frano Ar..., kanonik flumenski; Pavao Zida..., kanonik creski; August Decaris, kanonik; Stjepan Malagrudich, kanonik zagrebački; Ivan Leonis, kanonik; Josip Cavagninus, kanonik i generalni auditor splitski; Jakov Donzelus, kanonik šibenski; Dimitar Stasinus, kanonik farski; Frano Goriglavich, kanonik korčulanski; Jakov Difnicus, natpop šibenski; Jeronim Clamis, teološki kanonik i natpop šibenski; Matej Dragalovich, kanonik splitski; Juro Zanes, arhidakon rapski; Vinko Parchich, natpop šibenski; Ivan Raccamarich, natpop; Andjel Franceshinus, kanonik krčki; Ivan Baptist Corradinus, teološki kanonik zadarski; Šimun Wltcovich, kanonik ninski; Jeronim Druscus, kanonik kotorski; Bernard Dulcius, kanonik rapski; Pavao Sancte Trinitatis, kanonik šibenski; Jeronim Valentus, kanonik rapski; Stjepan Medinus, kanonik budvanski.

f.) Pitomci koji su zbog vjere pogubljeni: Petar Bogdanus, nadbiskup usupski i administrator Srbije; Juraj Tolich; Ivan Bogdanus; Ivan Fiscovich; Ivan Sovcovich; Antun Paulo.

---

4 Dokument se nalazi u *Arhivu Kapor u Korčuli*, Fascikl 32, sveščići *Sv. Jeronima u Rimu*. Pisan je latinskim jezikom i predstavlja ovjereni prijepis dokumenta iz arhiva spomenutog zavoda.

g.) Pitomci koji su se odlikovali revnošću i pobožnošću: Vinko Politeus Faranin; Šimun Choludich, Andrija Purga Krčanin; Kamil Cordis, vikar; Luka Natalis, apostolski vikar; Petar Caracich, apostolski vikar.

RIASSUNTO

Nell' anno 1453, Papa Nicolo V., fondava a Roma L' istituto di San Girolamo degl' Illirici. Dopo varie riorganizzazioni, oggi funziona col nome di Istituto papale croato di San Girolamo.

L'istituto divenne fra breve centro culturale della colonia croata a Roma, mentreché i pellegrini croati godevano diritti di collocamento nell' ospizio durante il loro soggiorno religioso.

Numerosi furono i Korčulani (Curzolani) che durante secoli furono membri della Chiesa coleggiata di San Girolamo, o che presero parte nella gestione dell'Istituto come membri della Congregazione Illirica, come pure i pellegrini che si hanno servito dell' ospizio.

Tutto questo si può vedere negl'elenchi formati in materia, dall'illustre cittadino di Korčula Matteo Kapor nell'anno 1826.